

Mitä uusiutuvan energian tuotantotuen kilpailutus tarkoittaa?

UUSIUTUVAN energian kilpailutuksia on käytössä globaalisti yli 60 maassa. Peruseriaate on aina sama, mutta kilpailutuksen järjestämissä ja yksityiskohdissa on hyvin paljon erilaisia vaihtoehtoja.

Suomen kilpailutuksessa:

- Valtio avasi kilpailutuksen ja kertoi, kuinka paljon uusiutuvaa sähköä kierroksella kokonaisuudessaan tavoiteltiin
- Sähkön tuottajat antoivat tarjouksen siitä mihin hintaan ja kuinka paljon olisivat valmiita tuottamaan sähköä. Tarjouksia voivat jättää tuulivoiman, aurinkovoiman, biomassan, biokaasun ja aaltovoiman tuottajat hankkeista, joilla oli lainvoimaiset rakennusluvut ja kaavat
- Valtio valitsi halvimmat tarjoukset, kunnes tavoiteltu vuosituotanto saavutettiin.

SUOMESSA kilpailutettiin vuonna 2018 uusiutuvaa sähköntuotantoa 1,36 TWh vuosituotannon verran. Tämä vastaa karkeasti 580 000 kolmen ihmisen kerrostalokodin vuosikulutusta ja noin 1,6 % Suomen sähkönkulutuksesta. Suomessa päätettiin nimenomaan asettaa kilpailutuksen tavoitteeksi tuotettu sähkön määrä. Toinen vaihtoehto olisi ollut kilpailuttaa rakennettavaa sähköntuotantokapasiteettia. Teknologianeutraalissa kilpailutuksessa – joka Suomeen valittiin – eri tuotantomuotoja on helpompi verrata keskenään, kun katsotaan tuotantokustannuksen lisäksi tehon sijaan vuosituotantoa.

TUOTANTOTUKIJÄRJESTELMÄSSÄ tuki voi olla nk. liukuva- tai kiinteä preemio. Kiinteän preemion järjestelmässä tuottaja saa aina kiinteän tuen sähkötukimarkkinalta saatavan myyntihinnan päälle. Liukuvan preemion järjestelmässä taas on määritetty kattohinta, jonka tuottaja saa muuttuvan markkinahinnan ja sen mukaan muuttuvan preemion summana.

Suomen järjestelmä on liukuvan ja kiinteän preemion yhdistelmä:

- Tuottaja antoi tarjouksen sen mukaan, kuinka paljon tarvitsee tukea sähkön hinnan ollessa 30 €/MWh
- Jos sähkön hinta on 30 €/MWh tai alle, saa tarjouskilpailussa menestynyt tuottaja tarjouksessa määrittämänsä tukisumman sähkön myynnistä saamansa hinnan lisäksi eli kyse on kiinteästä preemiosta, joka maksetaan kiinteän suuruusena sähkön hinnan päälle
- Jos sähkön hinta on yli 30 €/MWh, tuottaja saa niin sanotun tavoitehinnan (30 € + tuki) ja sähkön myynnistä saamansa tulon erotuksen tukena valtiolta eli kyse on liukuvasta preemiosta, jonka suuruus vaihtelee sähkön hinnan mukaan.

JOS sähkönkulutus on tiettyä ajankohtana ennakoitua pienempää ja tuotantoa on kulutukseen nähden tarjolla paljon, voi sähkön hinta olla negatiivinen eli tuottaja joutuu maksamaan sähkön syöttämisestä verkkoon. Suomen tukijärjestelmässä tunneilta, jolloin sähkön hinta on negatiivinen, tukea ei makseta. Maksettavan tuen määrää laskettaessa sähkön hintana käytetään kolmen kuukauden tarkastelujakson keskiarvoa, mutta negatiiviset hinnat katsotaan tunneittain.

TARJOUKSIA voivat jättää tuottajat, joilla oli rakennusvalmis hanke. Hanke voi perustua tuulivoimaan, aurinkovoimaan, biomassan polttamiseen, biokaasuun tai aaltovoimaan. Kilpailutukseen osallistuvilla hankkeilla tuli siis olla kaikki tarvittavat luvat kunnossa ja sitova tarjous sähköliittymästä tai liittymissopimus sähköverkkoon. Tuulivoimahankkeiden osalta hankkeilla tuli olla lainvoimainen kaava ja rakennuslupa sekä sähköliittymissopimus tai sen mahdollistava tarjous.

KILPAILUTUKSEEN osallistuvat hankkeet antoivat tarjouksen siitä tuen määrästä, jonka tuottaja tarvitsee sähkön markkinahinnan päälle silloin, kun sähkön markkinahinta on 30 €/MWh. Tuottajan oli myös tarjouksessa ilmoitettava, kuinka paljon sähköä hän sitoutuu rakennetta-

valla hankkeella vuosittain tuottamaan. Tarjouslaskenta on vaikeaa, koska tuotantoennusteen on oltava hyvin tarkka: tukea saa korkeintaan ilmoittamalleen tuotantomäärälle ja toisaalta, jos ei tuota lupaamaansa sähkömäärää, alituotannosta joutuu maksamaan korvauksia valtiolle. Tuottajan oli myös arvioita riski sille, että sähkön hinta on negatiivinen ja tukea ei siksi makseta ollenkaan.

TUOTTAJAN tarjous ja sähkön laissa määritelty markkinahinta 30 €/MWh muodostavat yhdessä kunkin järjestelmään mukaan otettavan hankkeen oman tavoitehinnan, jonka verran hanke korkeintaan saa tuottoa. Mukaan otettavien hankkeiden tukitaso oli siten eri. Mallia kutsutaan termillä ”pay-as-bid”.

ERI maiden kilpailutuksissa saatuja hintatasoja ei voi suoraan vertailla, koska järjestelmät ovat jossakin määrin erilaisia. Monilla markkinoilla on nähty tarjouksia, joissa tuottaja ilmoittaa, ettei tarvitse tukea ollenkaan. Näissä maissa tuen piiriin pääseminen kuitenkin tarkoittaa, että verkkoyhtiö maksaa kilpailutuksessa menestyvän hankkeen verkkoonliittymiskustannukset. Kyseisillä markkinoilla ei siis ole tuulivoiman nykyinen kustannustaso huomioiden välttämätöntä saada muuta tukea kuin verkkoliittymän kustannukset. Toisilla markkinoilla viranomaisen kantaa hankkeen kaavoituksen ja luvituksen kustannukset. Vertailuja tehtäessä on myös syytä huomioida, millaisia sanktioita on langetettu siitä, jos toimija ei pystykään rakentamaan hanketta valmiiksi tai tuottaa ennakoitua vähemmän sähköä.

SUOMESSA nyt käytössä oleva laki pyrkii sanktioiden uhalla tehokkaasti varmistamaan, että hankkeet todella rakentuvat nopeassa aikataulussa jo vuosikymmenen vaihteen tietämillä. Tuottajilla ei siis ollut varaa spekuloida ja jäädä odottamaan tulevaisuudessa mahdollisesti tehostuvaa teknologiaa ja laskevia kustannuksia.

SUOMESSA kilpailutuksesta vastaava viranomais on Energiavirasto. Kaikki vuonna 2018 järjestettyyn kilpailutukseen osallistuneet 26 tarjousta koskivat tuulivoiman tuotantoa. Myönteinen päätös annettiin seitsemälle ja kielteinen 19 hankkeelle. (Lue lisää Energiaviraston sivuilta). Kallein kilpailutuksessa pärjännyt tuulivoimahanke saa sähkön hinnan päälle maksettavaa tukea 3,97 €/MWh silloin, kun sähkön hinta on 30 €/MWh tai sen alle. Voittaneiden tarjousten keskihinta oli 2,49 €/MWh, halvimman tarjouksen ollessa yyy €/MWh.

TOISTAISEKSI ei ole tiedossa, että Suomessa järjestettäisiin uusia kilpailutuskiertoja.

